

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, în 22 Ianuarie, 1888.

În zilele din urmă cele mai contradicțoare sciri circulară prin diare.

Se scrie încă de mult, că în jumătatea lunii Februarie în Bulgaria va izbucni o nouă revoluțiune. În legătură cu aceasta se lățește tot mai tare scirea, că Turcia va trimite un comisariu special la Sofia, care va avea a continua firul intrerupt de generalul Kaulbars în toamna anului 1886.

Cea mai proaspătă și poate și cea mai sensațională este cea adusă de diarul „Times,” că la un banchet din zilele trecute dat în onoarea principelui Ferdinand s'a escat o încăerare între militarii partisanii ai fostului principe Alesandru de Battenberg și între partisanii actualului principelui, la care încăerare mai mulți au rămas morți.

Încât sunt adevărate scirile acestea, viitorul ne va arăta. Cu toate acestea ele sunt destul de interesante, ca diaristica europeană să le dea cuvenita atențiune, să se ocupe cu ele, se le aducă în combinațiune cu starea lucrurilor din Rusia, și se facă conclusioni cu privire la viitoriu.

Prelângă aceste sciri senzaționale vine caracteristica situațiunii în presa din cele două împărății, cari mai tare sunt amenințate de colosul imperiu rusesc. La locul prim vine a se pune guvernamentalul „Pester Lloyd” din Budapesta. Acest diariu în un articol, care pare a fi inspirat din cabinetul ministeriului de externe, nu vede eschisă posibilitatea unei ciocniri sângeroase între Rusia și între Germania și Austro-Ungaria. Cu toate asigurările de pace ale cabinetului din Petropolea, cu toate asigurările despre iubirea de pace a țarului Rusiei, monarhia noastră stă în fața faptului complinit că la granița câtră noi și Germania Rusia are concentrată o formidabilă armată, al cărui număr nu cu mult este mai mic, ca al unei armate gata a des-cărca tunul.

Este o afacere internă de tactică rusească o asemenea concentrare, sau după cum o numesc rușii dislocare de trupe, și nime n'are dreptul să întrebe, pentru ce se face aceasta. Urmarea naturală este, că atât noi, cât și Germania trebuie se dislocăm la granița o forță militară ecivalentă celei rusești. Aceasta o putem face numai prelângă jertfe mari, cu mult mai mari, ca cele aduse până acum pentru susținerea armatelor în acest timp de pace. „Pester Lloyd”, care e bine informat despre situațiune afirmă, că sistemul teritorial atât la noi cât și în Germania nu permite, ca să concentrăm trupe ecivalente celor rusești. Urmarea este o serioasă

ingrigire asupra viitorului, ingrigire, care nu dispare nici în urma declarațiunilor domnului Tisza, nici în urma întemplerilor momentane în constelațiunea politică.

Cele mai multe diare din capitala Ungariei, și între acestea este și guvernamentalul „Pester Lloyd” privesc măsurile luate de Rusia numai ca începutul campaniei contra monarhiei noastre pentru realizarea programului rusesc în cestiunea orientală. Acest program a fost formulat la San Stefano, și nimicătă executarea lui prin congresul din Berlin.

Lucrarea a trebuit continuată
Bomba cea dintâiu a explodat în Bulgaria, prin alungarea principelui Alesandru de Battenberg.

Ce a urmat de atunci incoace aparține domeniului istoriei.

Doi ani încă, și Rusia va fi pe deplin pregătută pentru realizarea programului său.

Deocamdată ea simulează pace

Concentrează trupe spre graniță, și dă asigurări, că ea voesc pacea cu ori ce preț. Asteaptă deslegarea cestiunii bulgare dela „muntea sănătoasă” a bulgarilor, acesteia îi vine într'ajutoriu când, cu câte o revoluțiune internă, când cu câte un comisariu turcesc, ca și acela, de care se vorbește, că va fi trimis în zilele acestea.

Permanentă este deci criza, și monarhia noastră cu ingrigire asteaptă desvoltarea lucrurilor.

Revista politică.

În Cislaiania domnesc mari turburări. D'odată cu deschiderea parlamentului austriac, în prima ședință, s'a prezentat un proiect de lege, care a produs mare senzațiune și mult sânge rău nu numai în cercurile de dincolo de Laita, dar și în cercurile de dincoace de Laita; deoarece se crede, că primindu-se odată proiectul de parlament austriac, ușor va putea fi transpus și în dieta noastră. Proiectul este o novelă scolară a principelui de Lichtenstein și are în vedere îmbunătățirea și asigurarea esistenței scoalelor confesionale. Acest proiect, care consună cu hotărârile aduse de dieta din Bohemia și Galiția, dispune între altele, ca biserica să aibă dreptul a veghia asupra scoalelor, cari să nu fie instituțiuni ale statului, ci instituțiuni bisericesti; de învățători pot fi aplicați numai acei indiviși, cari posed „misie canonică”, sunt de aceeași confesiune cu scolarii și au să facă instrucțiunea în conglănsuire cu preceptele confesiunii, căreia aparține scoala. Partidul clerical prin acest proiect urmă-

resce scopul, ca copii să se crească în doctrinele religiunii, în caracterul confesional, aflându-se scoala poporală sub nemijlocita priveghiere a preotului.

Principele Lichtenstein, care a fost felicitat de papa pentru novela sa scolară, a produs o formală revoltă în partidele, cari voesc să nimicească tot ceea ce face partidul clerical. Foile militare cu o ură inverșunată au început o adevărată goană contra acestui proiect. Cu toate sforțările însă și atacurile îndreptate contra proiectului se crede, că el l'a prima cetire se va și așterne comisiunii scolare, care va avea să hotărească aceasta momentoașă cestiune.

Situațiunea esternă nu s'a schimbat întru nimic. Organul vienez al ministriului de externe, care nu cam prea are obicei a alarma lumea, din nou prezintă situațiunea de serioasă. D'odată cu aceste sciri, vestea că Rusia și concentrează mereu armata la hotarile Turciei află tot mai mult creșământ. Poarta a dat instrucțiuni reprezentantului său din Petersburg, ca să ceară esplicări pentru concentrările de trupe rusești la hotarile imperiului turcesc.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Baia de Criș, 25 Ianuarie, 1888.

(Urmare.)

Punctul al VI-lea al investigațiunii s'a referit la aceea, că conform acusei, la oaltă 149 civi alegători ar fi fost scurtați în dreptul lor de alege. Raportul diare: „Martorii ascultați din Valeabrad (35 votanți, 3 martori) fără escepțiune fasionază, că pe ei i-a chemat să voteze, dar nu au voit se meargă; după aceea au fost atât de târziu încât deja au încheiat votarea, aceasta s'a întemplat cam la 10 oare. Adevărul este mistificat aici cum nu s'a mai audiat cândva. Alegătorii nu au fost chemați să voteze pentru Truța, ci au fost chemați ca să voteze pentru H. și încă au fost chemați ca să treacă prin cordo-nul militar, ceea ce nu au voit și nu au putut se face, fiindcă pe partida lui Truța nu a lăsat-o miliția să easă afară de cordon. Densii au cerut, au strigat să voteze pentru Truța, dar li s'a încuiat ușa și gendarmii i au respins în mod brutal. Așa au fasionat Valeabradenii, așa au jurat martorii lor că li s'a întemplat; dar și aci se vede, că fasionii lor nu s'au luat în considerare și au rămas numai la protocol. Tot astfel au fasionat și Mestecănenii — deși raportul diare, că „venindu-le rëndul a fost prea târziu.” Din aceasta comună n'a votat nime și

FOIȚA.

SIGNUL.

(Reminiscențe din viața scolară.)

Nu e de mult de când ca scolaru cercetam cu dragoste institutul Minervei, cu scop, ca și partea spirituală să meargă înainte cu partea corporală.

Deși zelul mi era mare câtră învățatură, tot nu era de ajuns, ca să multămească pe învățătorul meu, care voia se me dea părinților mei învățat în toate, sau mai bine diis „dobă de carte”, după vorba românului. Nu era de ajuns, că în timpul cât steteam în scoală, trebuia să stau smirnă să nu arunc ochii în nici o parte și să ascult cu toată atențiunea acelea, ce-mi propunea, dar nici de micile pauze n'avem nici o ticnă. Adevărat, că pauzele me recreau trupestce, dar ce folos, căci spiritului îi impunea mai grele lucruri de împlinit. Unica mângăere ce o aveam era, că necazul acesta nu me ajunsese numai pe mine, ci pe toți colegii mei, cari, ca și mine, av'au să indure aceeași soarte. Și ei, ca și mine, după ce dela 8 oare până la 10 sau 11 oare, steteau în bancă, ca înțepeniti, erau supuși acelorași legi, dela cari dacă cuteza a se abate cineva era chiu și vai de el. Doauă trei virgase, — așa numea învățătorul nueueau, cu care ținea dis-

ciplina, ce de multeori se rupia de loviturile lui vrăjmașe.

Să fi fost atunci cel de astăzi, sciam eu, ce să spun învățătorului, când lua virgașul la mână, că adecă pedagogia eschide pedeapsa corporală și că din deuce lovitori, ce învățătorul dă elevilor sei nouă să covin lui. În zadar însă, că atunci eram prea mic și nu sciam d'astea. Dar să pun cazul, că me sfătoșam cu vr'o vorbă, ce nu era pe placul învățătorului, dar poate la loc, ce puteam do-bândi, decât poate numai nisce vorbe infruntătoare ca: taci broscioile! etc. sau cine scie, dacă vorba mea nu era salutată cu autoritatea disciplinei, și astfel ce-mi rămânea alta decât ca să-mi țin gura, dacă vreau să-mi fie bine.

În general vorbind dascălul meu de atunci era pasionat în a pedepsi și par'că căuta ocașiune în-adins ca să-și poată exercita măestria aceasta. Chiar față de mici transgresini nu era cu îndelungă răbdare, ci îndată se cătrănia, se înroșea ca focul, și atunci trebuia să-ți faci pelea cojoc, ca să-i poți întimpina îndelungă răbdarea transformată în răsunare.

În privința aceasta nu sciu ce să diis despre acest învățătoriu, care de altmintrelea să părea om învățat, căci scia vorbi nemțesc, unguresce ca apa, era mare și infocat naționalist, învățându-ne să cântăm câte și mai câte poesii naționale ca: Desceap-

tăte române, Hora unirei, Buciumul, Haideti frați cu arma în mână etc.

Pe lângă acestea nu era nici om neibitoriu de biserică iubirea câtră sfânta instituțiune și o manifestă prin aceea, că nu trecea vr'o Duminecă sau sârbătoare legată, ca să nu ne ducă în șir doi câte doi la biserică, și acolo să cântăm liturgia și câte odată și irmoase. Glasurile și troparele pe mine și pe colegii mei ne învățase atât de bine, încât de multeori ne visam cântând în melodia tropariului glas V. Vocea și metoda, în care propune cântul l' trada de om cu talent și în direcțiunea această.

Toate însușirile acestui învățătoriu erau bune, abstrăgând asprimea, care me silesco ca să nu-mi aduc aminte de el cu dragostea, ce s'ar ceré. Dar cum a fost, cum n'a fost, cât din frică cât din dragoste am trebuit să învăț, așa că astăzi trebuie să-i fiu recunoscătoriu.

Frica de pedeapsă deși nu poate figura între factorii de căpetenie la promovarea învățământului, totuși contribuie și ea încâtva pe lângă alte mijloace la aceea ce țintesc scoala. Căci drept vorbind, nu sciu deu, care copil învăță numai din dragoste, din interes, fără de a sci, că neîmplinirea datoriilor e împreună cu pedeapsă

Dar să las la o parte discușiunile pedagogice și să mi mai frământ creerii, ca să-mi aduc aminte de întemplerile din viața mea scolară de odinioară.

(Va urma.)

